



מאיירס - ג'זינט - מכון ברוקדייל
MYERS - JDC - BROOKDALE INSTITUTE
مایرس - جوینت - معهد بروکدیل

הערכת כוח אדם ותכנון חברתי

**שיטת נירו-יפרה:
תרומתה ומידת השימוש בה
בקרב בוגרי קורס ההסמכה
לטיפול בשיטה**

שירי ניר ♦ מלכה כורזים

המחקר בוצע בהזמנה ובמימון של אשל -
האגודה לתכנון ולפיתוח שירותים למען הזקן

דוח מחקר



דמ-592-11

**שיטת נוירו-יפרה:
תרומתה ומידת השימוש בה בקרב
בוגרי קורס ההסמכה לטיפול בשיטה**

מלכה כורזים

שירי ניר

המחקר בוצע בהזמנה ובמימון של אשל -
האגודה לתכנון ולפיתוח שירותים למען הזקן

עריכת לשון: רעיה כהן
תרגום לאנגלית (תמצית מחקר והודעת פרסום): אוולין איבל
הפקה והבאה לדפוס: לסלי קליינמן

מאיירס-ג'וינט-מכון ברוקדייל
ת"ד 3886
ירושלים 91037

טלפון : 02-6557400
פקס : 02-5612391

כתובת באינטרנט : www.jdc.org.il/brookdale
דואר אלקטרוני : brook@jdc.org.il

תמצית

נוירו-יפרה – Neuro-Integrative Functional Rehabilitation And Habilitation – היא שיטה שיקומית ייחודית שפיתח המרפא בעיסוק וליד אל-עבודי. השיטה היא ענף של שיטת בובט (Bobath) הרווחת והמוכרת בתחום השיקום. שיטת נוירו-יפרה מתמקדת בטיפול באנשים שלקו באירוע מוחי או שנפגעו פגיעת ראש ועקב כך יש להם פגיעה במערכת העצבים המרכזית.

המרכז הלימודי של אשל מפעיל זה חמש שנים קורס הסמכה לפיזיותרפיסטים ולמרפאים בעיסוק בשיטת נוירו-יפרה. עד היום התקיימו חמישה מחזורים של הקורס (2005–2009). השתתפו בהם 109 פיזיותרפיסטים ומרפאים בעיסוק. לקראת ההיערכות להמשך הפעלת הקורס פנתה אשל למאירס-גיונט-מכון ברוקדייל בבקשה לבצע סקר בקרב הבוגרים כדי לבחון את דפוסי השימוש בשיטה, עמדות כלפיה, תרומותיה לעבודה הטיפולית וכן קשיים וצרכים לא מסופקים.

איסוף המידע בוצע בריאיון טלפוני בקרב 104 מתוך 109 הבוגרים.

ממצאי הסקר מראים:

א. מאפיינים מקצועיים ותעסוקתיים של הבוגרים

- ♦ יותר ממחצית הבוגרים (60%) הם פיזיותרפיסטים, והשאר (40%) הם מרפאים בעיסוק.
- ♦ האוכלוסייה הטרוגנית מבחינת ותק במקצוע: יותר ממחצית הבוגרים (53%) עובדים במקצוע עד עשר שנים, וכרבע עובדים יותר מעשרים שנה.
- ♦ יותר ממחצית הבוגרים (56%) מועסקים במרפאות בקהילה (פרטיות או של קופות החולים), 20% בבתי חולים כלליים, 16% בבתי חולים שיקומיים ו-8% בבתי אבות.
- ♦ האוכלוסייה הטרוגנית מבחינת ותק בתפקיד הנוכחי: כשליש (30%) עובדים שלוש שנים, 39% עובדים בין ארבע לתשע שנים, וכשליש (31%) עובדים יותר מעשר שנים.
- ♦ חלק מהבוגרים (40%) (בעיקר פיזיותרפיסטים) קיבלו הכשרה בשיטת בובט (Bobath) ו-60% לא קיבלו הכשרה בשיטה זו (בעיקר מרפאים בעיסוק).

ב. שימוש בשיטה ומידת השליטה בה

- ♦ רוב הבוגרים (91%) דיווחו כי השתמשו בשיטה בחצי השנה שלפני הריאיון: יותר ממחצית (54%) דיווחו כי השתמשו בה הרבה מאוד או הרבה, 28% דיווחו כי השתמשו בה מעט ו-9% דיווחו כי השתמשו בה מעט מאוד.
- ♦ שיעור המשתמשים בשיטה הרבה מאוד או הרבה גבוה יותר בקרב מרפאים בעיסוק מאשר בקרב פיזיותרפיסטים (61% ו-46% בהתאמה), ובקרב בוגרים שלא קיבלו הכשרה בבובט מאשר בקרב בוגרים שכן הוכשרו בבובט (62% ו-43% בהתאמה).
- ♦ לא נמצא קשר בין מידת השימוש בשיטת נוירו-יפרה לבין מחזור הסיום של הקורס, ותק במקצוע, סוג הארגון המעסיק וסוג האוכלוסייה המטופלת (מבחינת גיל ומבחינת היקף המטופלים הסובלים מבעיות נוירולוגיות).

- ◆ כמחצית הבוגרים (54%) דיווחו כי יש להם שליטה טובה מאוד או טובה בשיטה, וכמחציתם דיווחו על שליטה לא כל כך טובה או לא טובה בשיטה (46%). כמצופה נמצא שיש קשר בין מידת השליטה לבין השימוש בה וכי המשתמשים בה הרבה מאוד או הרבה מדווחים על שליטה טובה יותר בשיטה מהמשתמשים בה מעט מאוד או מעט.

ג. עמדות כלפי השיטה

- ◆ כמעט כל הבוגרים העריכו כי השיטה תרמה להם במידה רבה מאוד או רבה מבחינת מיומנויות מקצועיות חדשות (90%), כלים חשובים לטיפול (88%), ידע מקצועי חדש (88%) ושיפור איכות הטיפול שלהם בלקוחות (81%).
- ◆ בהערכה כללית של השיטה אחוז גבוה מהבוגרים ציינו שהיא "אפקטיבית/ שימושית/ מועילה" (43%) או "מבריקה/ מדהימה/ מעולה" (40%).
- ◆ עמדות הבוגרים לגבי יישום השיטה מראות שרובם מסכימים כי נדרשים השקעה פיזית גדולה של המטפל (82%) ורענון מתמיד של הידע שנרכש בקורס (81%). הדעות היו חלוקות בעניין היבטים אחרים של יישום השיטה: "קלה ליישום" (60%), "אינה דורשת טיפול ממושך" (60%) ו"קל להשיג את הציוד הנדרש" (56%). נמצא קשר בין עמדות לגבי יישום השיטה לבין מידת השימוש בה.

ד. הערכת קורס ההסמכה, השתתפות בהשתלמויות וצורכי הכשרה

- ◆ כמעט כל הבוגרים (95%–99%) הביעו שביעות רצון רבה מאוד או רבה מדרך ההוראה של קורס ההסמכה, מהרמה המקצועית, מהקישור בין החלק התאורטי למעשי ומאיכות החומר הלימודי שחולק בקורס.
- ◆ כשליש מהבוגרים (35%) סברו שהיקף החומר הנלמד היה רב מדי ושלא היה תרגול מספיק (28%). שני שלישים הציעו לשפר את הקורס הקיים. ההצעות נסבו בעיקר סביב הפחתת האינטנסיביות של הקורס והגדלה של היקף התרגול.
- ◆ יותר משליש (36%) מהבוגרים השתתפו בהשתלמות אחת לפחות מאז סיום קורס ההסמכה. רוב המשתתפים היו מקרב המשתמשים בשיטה הרבה מאוד או הרבה.
- ◆ כמעט כל הבוגרים (95%) סברו כי חשוב מאוד או חשוב שיהיה ליווי מקצועי לצורך התייעצות שוטפת בהפעלת השיטה.
- ◆ רוב הבוגרים (77%) ציינו שהם מעוניינים בהכשרה נוספת בשיטה.

ה. סוגיות לדין

- הממצאים מעלים שתי סוגיות מרכזיות בעניין המשך ההכשרה וההטמעה של השיטה:
- ◆ האם יש מקום לבצע שינויים במתכונת של קורס ההסמכה בעקבות המלצות הבוגרים?
 - ◆ מה הם סוגי התמיכה המקצועית שיש לפתח בעבור הבוגרים כדי לסייע להם ביישום השיטה ובהרחבת השימוש בה?

דברי תודה

חובה נעימה היא לנו להודות לכל מי שנטלו חלק בביצוע הסקר :

לדרור רותם, מנהל תכנון, פיתוח והדרכה באש"ל – על הליווי והתרומה המקצועית בכל שלבי הביצוע ;

לדור ודש, פיזיותרפיסט, ולאדד גרינברג, מרפא בעיסוק, בוגרי קורס ההסמכה לשיטת נוירו-יפרה – על תרומתם המקצועית בפיתוח כלי המחקר ;

תודה גם למעיין כץ, סגנית המנהלת של השירות הארצי לריפוי בעיסוק במשרד הבריאות, ולשולה האן, סגנית הפיזיותרפיסטית הראשית ואחראית על תחום הגריאטריה במשרד הבריאות – על הערותיהן החשובות בפיתוח כלי המחקר.

תודה מיוחדת לפיזיותרפיסטים ולמרפאים בעיסוק, בוגרי קורס ההסמכה בשיטת נוירו-יפרה, שהשתתפו בסקר – על ששיתפו עמנו פעולה, השקיעו מזמנם ואפשרו את ביצוע הסקר.

תוכן העניינים

1	1.מבוא
1	2.מטרות הסקר ודרך איסוף הנתונים
2	3.מאפיינים דמוגרפיים ותעסוקתיים של הבוגרים
4	4.מידת השימוש של הבוגרים בשיטה
7	5.הערכת הבוגרים את השיטה ותרומותיה
8	6.הערכת הבוגרים את קורס ההסמכה
10	7.השתתפות בהשתלמויות בשיטה ועניין בהכשרה נוספת
11	8 סוגיות לדיון

רשימת הלוחות

2	לוח 1 : משתתפי הסקר לפי מחזורים
2	לוח 2 : מאפיינים דמוגרפיים של הבוגרים
3	לוח 3 : מאפיינים תעסוקתיים של הבוגרים
4	לוח 4 : הכשרה בשיטת בובט לפי מקצועו של הבוגר
5	לוח 5 : מידת השימוש של הבוגרים בשיטה בחצי השנה שלפני הריאיון, הערכתם את שליטתם בה ותדירות השימוש שלהם בספרות המקצועית שניתנה בקורס
6	לוח 6 : מידת השימוש של הבוגרים בשיטה בחצי השנה שלפני הריאיון, לפי מקצוע, הכשרה בבובט וותק בתפקיד נוכחי
6	לוח 7 : מידת השימוש של הבוגרים בשיטה בחצי השנה שלפני הריאיון, לפי הערכתם את רמת שליטתם בשיטה ולפי תדירות השימוש שלהם בספרות המקצועית שניתנה בקורס
7	לוח 8 : הערכת הבוגרים את התרומה של שיטת נוירו-יפרה לפי היבטים שונים
7	לוח 9 : ביטויים של הבוגרים בתיאור השיטה
8	לוח 10 : הערכת הבוגרים את שיטת נוירו-יפרה לפי היבטים של יישום השיטה
8	לוח 11 : מספר ההיבטים של יישום השיטה שדורגו חיובית לפי מידת השימוש בשיטה
9	לוח 12 : הערכת הבוגרים את איכות קורס ההסמכה

- 9 לוח 13 : הערכת הבוגרים את קורס ההסמכה לפי היבטים שונים
- 10 לוח 14 : דיווח הבוגרים על השתתפותם בהשתלמויות, העניין שלהם בהכשרה נוספת והחשיבות שהם מייחסים לליווי מקצועי לבוגרי הקורס
- 11 לוח 15 : מידת השימוש של הבוגרים בשיטה, לפי השתתפותם בהשתלמויות והעניין שיש להם בהכשרה נוספת

1. מבוא

נוירו-יפרה – Neuro-Integrative Functional Rehabilitation And Habilitation – היא שיטה שיקומית ייחודית שפיתח המרפא בעיסוק וליד אל-עבודי. השיטה היא ענף של שיטת בובט (Bobath) הרווחת והמוכרת בתחום השיקום. שיטת נוירו-יפרה מתמקדת בטיפול באנשים שלקו באירוע מוחי או שנפגעו פגיעת ראש ועקב כך יש להם פגיעה במערכת העצבים המרכזית.

המרכז הלימודי של אשל הציע בשנת 2005 בפעם הראשונה קורס הסמכה לשיטה בקרב פיזיותרפיסטים ומרפאים בעיסוק. עד היום התקיימו חמישה מחזורים של הקורס (2005–2009). השתתפו בהם 109 איש. לקראת ההיערכות להמשך הפעלת הקורס ביקשה אשל לבחון את השימוש בשיטה בקרב הבוגרים ואת ראייתם את תרומותיה לעבודתם הטיפולית. אשל פנתה למאיירס-גיוינט-מכון ברוקדייל בבקשה לבצע סקר בקרב כל הבוגרים שהשתתפו בקורס ההסמכה לטיפול בשיטה.

דוח זה מציג את הסקר. בפרק הבא נציג את מטרות הסקר ואת דרך ביצועו; בפרק השלישי נתאר את מאפייני הבוגרים; ובפרק הרביעי נציג עמדות על השימוש בשיטה בקרב הבוגרים; בפרק החמישי נביא נתונים על הערכת הבוגרים את השיטה ותרומתה; בפרק השישי נדווח על הערכתם את קורס ההסמכה לשיטה; בפרק השביעי נסקור את מידת השתתפותם של בוגרי הקורס בהשתלמויות נוספות בשיטת נוירו-יפרה ואת מידת העניין שלהם בהכשרה נוספת; ובפרק השמיני והאחרון נעלה סוגיות לדיון בעקבות תוצאות הסקר.

2. מטרות הסקר ודרך איסוף הנתונים

מטרת הסקר לבחון את היקף השימוש בשיטה, עמדות כלפי השיטה, שביעות רצון מקורס ההסמכה וכן קשיים וצרכים לא מסופקים סביב השימוש בשיטה.

הסקר בוצע בקרב הבוגרים מחמשת המחזורים – סה"כ 109 בוגרים. הבוגרים רואיינו בטלפון באמצעות שאלון קצר שפותח במיוחד לצורך זה. השאלון בחן את היקף השימוש בשיטה, עמדות כלפיה, שביעות רצון מקורס ההסמכה וכן קשיים וצרכים בהפעלת השיטה. הראיונות ארכו בין עשר דקות לרבע שעה. ההיענות הייתה גבוהה; כמעט כל הבוגרים – 104 איש – רואיינו. חמישה בוגרים לא רואיינו מסיבות אלו: סירבו להתראיין (2); מספר הטלפון בידי המראיינים היה שגוי או שלא היה מענה טלפוני (2); לא היו בארץ (1). הבוגרים שלא רואיינו מתפרשים על-פני מספר מחזורים: שניים ממחזור 2009 ואחד מכל אחד מהמחזורים 2006–2008 (לוח 1).

לוח 1: משתתפי הסקר לפי מחזורים (במספרים מוחלטים)

מספר הבוגרים שרואיינו	סה"כ בוגרים	מחזור
104	109	2005
25	25	2006
19	20	2007
20	21	2008
18	19	2009
22	24	

3. מאפיינים דמוגרפיים ותעסוקתיים של הבוגרים

המאפיינים הדמוגרפיים של הבוגרים הם כדלקמן (לוח 2):

- ◆ רוב הבוגרים הן נשים.
- ◆ מבחינת גיל, האוכלוסייה צעירה יחסית – שני שלישים הם בני 40 ומטה.
- ◆ יותר ממחציתם (60%) פיזיותרפיסטים, והאחרים הם מרפאים בעיסוק.
- ◆ מבחינת השכלה, לרבע מהם יש תואר שני במקצוע.
- ◆ מבחינת הוותק במקצוע, האוכלוסייה הטרוגנית: מחצית (53%) עובדים במקצוע עד עשר שנים, וכרבע עובדים יותר מעשרים שנה.

לוח 2: מאפיינים דמוגרפיים של הבוגרים (באחוזים)

אחוז הבוגרים	גיל
100	32–26
31	40–33
33	50–41
18	64–51
18	
100	מין
83	נקבה
17	זכר
100	מקצוע
46	פיזיותרפיסט
54	מרפא בעיסוק
100	שנות ותק במקצוע
29	עד 5 שנים
24	6–10 שנים
24	11–20 שנים
16	21–30 שנים
7	31–40 שנים
100	השכלה
74	תואר ראשון
23	תואר שני
3	אחר

**ותק במקצוע – 13.4 שנים, סטיית תקן – 10.1

*גיל ממוצע – 39.8, סטיית תקן – 10

המאפיינים התעסוקתיים של הבוגרים הם כדלקמן (לוח 3):

- ◆ רוב הבוגרים (89%) שכירים.
- ◆ יותר ממחציתם (56%) עובדים במרפאות בקהילה (פרטיות או של קופות החולים), 20% עובדים בבתי חולים כלליים ו-16% בבתי חולים שיקומיים.
- ◆ מחצית הבוגרים עובדים עד שלושה רבעי משרה ומחציתם עובדים מעל שלושה רבעי משרה.

לוח 3: מאפיינים תעסוקתיים של הבוגרים (באחוזים)

מאפיינים תעסוקתיים	אחוז הבוגרים
סטטוס העסקה	100
לא עובד	3
עצמאי	8
שכיר	79
עצמאי ושכיר	10
סוג הארגון שבו הבוגר מועסק	100
מרפאות (קופות החולים ופרטיות)	56
בית חולים כללי	20
בית חולים שיקומי	16
בית אבות	8
היקף משרה	100
עד 50%	33
51%–74%	17
75%	25
76%–100%	25
שנות ותק בתפקיד הנוכחי	100
עד 3 שנים	30
4–9 שנים	39
10–19 שנים	22
20–35 שנים	9
סוג המטופלים	100
רק מבוגרים	45
רק קשישים	24
מבוגרים וקשישים	22
אחר	9
הערכת שיעור המטופלים הסובלים מפגיעה מוחית מכלל המטופלים	100
עד 25%	18
26%–50%	26
51%–75%	17
76%–100%	39

*ממוצע ותק בתפקיד נוכחי – 7.9 שנים, סטיית תקן – 7 שנים

◆ כשליש מהבוגרים (30%) עובדים בתפקיד הנוכחי עד שלוש שנים וכשליש (31%) מעל עשר שנים.

◆ מבחינת האוכלוסייה שעמה הבוגרים עובדים נמצא כי כמחצית (44%) העריכו שהם עובדים עם קשישים בלבד או עם קשישים ומבוגרים שיש להם בעיה נוירולוגית. יותר ממחצית (56%) העריכו כי לפחות לחצי מהמטופלים שלהם יש בעיה נוירולוגית.

היבט נוסף של מאפייני רקע שנבחן הוא הכשרה בשיטת בובט. ההנחה הייתה שהכשרה קודמת בשיטה זו עשויה להשפיע על היקף השימוש בשיטת נוירו-יפרה. הממצאים מראים כי 40% קיבלו הכשרה בשיטת בובט ו-60% לא הוכשרו בה (לוח 4). כמצופה נמצא כי בקרב הבוגרים יש יותר פיזיותרפיסטים מאשר מרפאים בעיסוק שהוכשרו בשיטת בובט (25% לעומת 15% בהתאמה).

לוח 4: הכשרה בשיטת בובט לפי מקצועו של הבוגר (באחוזים)

אחוז הבוגרים	
100	האם הבוגר הוכשר בשיטת בובט
60	לא
40	כן
100	מקצוע הבוגר והכשרה בשיטת בובט
25	פיזיותרפיסט שהוכשר בבובט
21	פיזיותרפיסט שלא הוכשר בבובט
15	מרפא בעיסוק שהוכשר בבובט
39	מרפא בעיסוק שלא הוכשר בבובט

4. מידת השימוש של הבוגרים בשיטה

אחד הנושאים המרכזיים שנבחנו בסקר הוא היקף השימוש בשיטה בקרב הבוגרים. היקף השימוש נבחן באמצעות שאלה שבה נתבקשו הבוגרים לדרג את מידת השימוש שלהם בשיטה (בכולה או בחלקים ממנה) בחצי השנה שלפני הריאיון (לוח 5).

יותר ממחצית הבוגרים (54%) דיווחו כי בחצי השנה שלפני הריאיון השתמשו הרבה מאוד או הרבה בשיטה, יותר מרבע (28%) דיווחו כי השתמשו בה מעט, 9% דיווחו כי השתמשו בה מעט מאוד ו-9% נוספים דיווחו כי כלל לא השתמשו בשיטה.

לוח 5: מידת השימוש של הבוגרים בשיטה בחצי השנה שלפני הריאיון, הערכתם את שליטתם בה ותדירות השימוש שלהם בספרות המקצועית שניתנה בקורס (באחוזים)

אחוז הבוגרים	
100	מידת השימוש בשיטה (כולה או חלקים ממנה)
21	הרבה מאוד
33	הרבה
28	מעט
9	מעט מאוד
9	בכלל לא
100	מידת השליטה (מבחינת ידע) בשיטה
2	טובה מאוד
52	טובה
41	לא כל כך טובה
5	לא טובה
100	תדירות השימוש בספרות המקצועית מהקורס
9	לעיתים קרובות מאוד
26	לעיתים קרובות
43	לעיתים רחוקות
22	כמעט לא/ בכלל לא

אם נבחן את מידת השימוש בשיטה לפי מאפיינים מקצועיים ותעסוקתיים של הבוגרים (לוח 6) נמצא כי שיעור המשתמשים בשיטה הרבה מאוד או הרבה גבוה בקרב מרפאים בעיסוק מאשר בקרב פיזיותרפיסטים (61% ו-46% בהתאמה), ובקרב בוגרים שלא הוכשרו בבובט מאשר בקרב בוגרים שהוכשרו בבובט (62% ו-43% בהתאמה). מעניין לראות כי פיזיותרפיסטים שלא הוכשרו בבובט משתמשים יותר בשיטת נירו-יפרה מפיזיותרפיסטים שכן הוכשרו בבובט (62% לעומת 32% בהתאמה). לעומת זאת, אצל המרפאים בעיסוק אין הבדל מבחינת השימוש בשיטת נירו-יפרה בין מי שהוכשרו בשיטת בובט לבין מי שלא. כמו כן נמצא כי בעלי ותק של יותר מעשר שנים בתפקיד הנוכחי משתמשים בשיטת נירו-יפרה יותר מבעלי ותק של עד עשר שנים.

לא נמצא קשר בין מידת השימוש בשיטה לבין מאפיינים דמוגרפיים ומקצועיים אחרים כגון גיל, ותק במקצוע, סוג הארגון שבו הבוגר מועסק, סוג האוכלוסייה שבה הבוגר מטפל והיקף המשרה שלו. כמו כן מעניין לציין כי לא נמצאו הבדלים לפי מחזורים. ממצא זה מראה כי הזמן שחלף מאז סיום הקורס אינו קשור להיקף השימוש בשיטה בהווה.

שאלה אחרת בחנה עד כמה להערכת הבוגרים יש להם ידע בשיטה (לוח 5). מן הממצאים עולה כי אוכלוסיית הבוגרים מחולקת בין מי שמעריכים שהשליטה שלהם טובה מאוד או טובה (54% לבין מי שמעריכים כי השליטה שלהם לא כל כך טובה או לא טובה (46%). לא נמצא קשר בין המחזור שבו הוסמך הבוגר והמקצוע שלו מצד אחד לבין מידת השליטה בשיטה מצד שני.

לוח 6: מידת השימוש של הבוגרים בשיטה בחצי השנה שלפני הריאיון, לפי מקצוע, הכשרה בבובט וותק בתפקיד נוכחי (באחוזים)

מידת השימוש				סה"כ	
מעט מאוד או בכלל לא	מעט	הרבה מאוד או הרבה	מעט מאוד או בכלל לא		
					מקצוע
19	35	46	100		פיזיותרפיסט
19	20	61	100		מרפא בעיסוק
					הכשרה בבובט
15	42	43	100		הוכשר בבובט
20	18	62	100		לא הוכשר בבובט
					מקצוע + הכשרה בבובט
20	48	32	100		פיזיותרפיסט עם הכשרה בבובט
19	19	62	100		פיזיותרפיסט בלי הכשרה בבובט
6	31	63	100		מרפא בעיסוק עם הכשרה בבובט
23	18	59	100		מרפא בעיסוק בלי הכשרה בבובט
					ותק בתפקיד הנוכחי
40	13	47	100		עד 3 שנים
10	44	46	100		4-9 שנים
0	18	82	100		10-19 שנים
11	33	56	100		20-35 שנים

מבדיקת הקשר בין מידת השליטה בשיטת נויירו-יפרה לבין מידת השימוש בה נמצא כי מידת השליטה גבוהה יותר בקרב המשתמשים הרבה מאוד או הרבה בשיטה לעומת המשתמשים בה מעט או בכלל לא (75% לעומת 38% ו-16% בהתאמה) (לוח 7).

לוח 7: מידת השימוש של הבוגרים בשיטה בחצי השנה שלפני הריאיון, לפי הערכתם את רמת שליטתם בשיטה ולפי תדירות השימוש שלהם בספרות המקצועית שניתנה בקורס (באחוזים)

מידת השימוש בשיטה			רמת השליטה בשיטה
רבה מאוד או רבה	מועטה	מועטה מאוד או בכלל לא	
100	100	100	רמת השליטה בשיטה
75	38	16	שליטה טובה (טובה מאוד וטובה)
25	62	84	שליטה לא טובה (לא כל כך טובה ולא טובה)
100	100	100	תדירות השימוש בספרות המקצועית
57	14	--	לעתים קרובות מאוד או קרובות
39	48	47	לעתים רחוקות
4	38	53	בכלל לא

שאלה נוספת בחנה את תדירות השימוש בספרות המקצועית שניתנה בקורס (לוח 5). ההנחה הייתה כי השימוש בספרות המקצועית קשור גם הוא לשימוש בשיטה. כמו כן הוא יכול לספק מידע על מידת השימושיות של חומר זה ליישום השיטה. נמצא כי השימוש בספרות המקצועית גבוה יותר בקרב המשתמשים הרבה מאוד או הרבה בשיטה לעומת מי שמשתמשים בה מעט או בכלל לא (57%, לעומת

14% ו-0% בהתאמה). לא נמצא קשר בין מחזור ההסמכה של הבוגר והמקצוע שלו לבין תדירות השימוש בספרות המקצועית שניתנה בקורס.

קשר נוסף שנבחן הוא בין מידת השליטה בשיטה לבין תדירות השימוש בספרות המקצועית שניתנה בקורס. נמצא כי בעלי שליטה טובה בשיטה משתמשים בתדירות גבוהה יותר בספרות המקצועית מאשר בעלי שליטה לא טובה (48% משתמשים לעתים קרובות מאוד או קרובות לעומת 15% בהתאמה).

5. הערכת הבוגרים את השיטה ותרומותיה

נושא נוסף שנבחן במחקר הוא הערכת הבוגרים את תרומות השיטה. הם נשאלו באיזו מידה תרמה להם השיטה בארבעה היבטים: סיפקה כלים חשובים לטיפול, סיפקה מיומנויות מקצועיות חדשות, נתנה ידע מקצועי חדש ושיפרה את איכות הטיפול בלקוחות (לוח 8). מן הממצאים עולה כי רוב הבוגרים ציינו כי שיטת נירו-יפרה תרמה להם במידה רבה מאוד או רבה בכלל ההיבטים שנבדקו.

לוח 8: הערכת הבוגרים את התרומה של שיטת נירו-יפרה לפי היבטים שונים (באחוזים)

אחוז הבוגרים שציינו					סה"כ	באיזו מידה שיטת נירו-יפרה:
בכלל לא	במידה מועטה	במידה רבה	במידה רבה מאוד	במידה רבה מאוד		
--	12	58	30	100	סיפקה לך כלים חשובים לטיפול	
--	10	54	36	100	סיפקה לך מיומנויות מקצועיות חדשות	
--	12	61	27	100	נתנה לך ידע מקצועי חדש	
1	18	52	29	100	שיפרה את איכות הטיפול שלך בלקוחות	

שאלה נוספת שבחנה איך הבוגרים מעריכים את השיטה היא שאלה פתוחה שבה נתבקשו המרואיינים להשלים את המשפט: "שיטת נירו-יפרה היא שיטה...". מניתוח התשובות לשאלה זו עולה כי ההתייחסויות היו לייחודיות וליתרונות של השיטה; ואף לא אחד מהבוגרים הצביע על קשיים הקשורים בשימוש בשיטה. חלק ניכר מהבוגרים (40%) הביעו התפעלות מן השיטה, והיו שהתנסחו במילים כגון "מבריקה" ו"מדהימה". כרבע דיברו על "שיטה פרקטית, אפקטיבית ומועילה" (לוח 9).

לוח 9: ביטויים של הבוגרים בתיאור השיטה (באחוזים)

שיטת נירו-יפרה היא שיטה:	
40	מבריקה/ מדהימה/ מעולה/ מצוינת/ נפלאה
12	טובה
7	מעניינת/ ייחודית/ מתקדמת/ חדשנית
26	אפקטיבית/ מועילה/ יישומית/ שימושית/ פרקטית/ מעשית
17	מתאימה לטיפול באנשים שלקו באירוע מוחי/ מתאימה לשיקום נוירולוגי/ מתאימה לעבודה עם מבוגרים/ מתאימה לעבודה עם קשישים

*כל אחד יכול היה לבחור ביותר מתשובה אחת

בשאלה אחרת נבחנו עמדות הבוגרים כלפי היבטים של יישום השיטה (לוח 10). היו עמדות שנוסחו ניסוח חיובי והיו שנוסחו ניסוח שלילי; על הבוגרים היה לציין את מידת הסכמתם לעמדות אלו.

נמצא כי יש שונות בהערכת הבוגרים את ההיבטים של יישום השיטה. רוב הבוגרים הסכימו כי השיטה דורשת השקעה פיזית גדולה של המטפל (82%) ורענון מתמיד של הידע שנרכש בקורס (81%). בשלושת ההיבטים האחרים הייתה שונות בעמדות הבוגרים; חלק ניכר הביעו עמדה חיובית וחלקם הביעו עמדה שלילית, כדלקמן: 60% סברו שהשיטה קלה ליישום; 56% סברו שקל להשיג את הציוד הנדרש; ו-60% סברו שהשיטה אינה דורשת טיפול ממושך. לא נמצאו קשרים בין עמדות אלו לבין מאפיינים דמוגרפיים, מקצועיים ותעסוקתיים של הבוגרים.

לוח 10: הערכת הבוגרים את שיטת נוירו-יפרה לפי היבטים של יישום השיטה (באחוזים)

אחוז הבוגרים שציינו		סה"כ	שיטת נוירו-יפרה היא שיטה
לא כל כך מסכים או בכלל לא מסכים	מסכים מאוד או מסכים		
40	60	100	1. קלה ליישום
44	56	100	2. שקל להשיג את הציוד הנדרש להפעלתה
40	60	100	3. שאינה דורשת טיפול ממושך ולכן תמיד אפשר להשתמש בה
82	18	100	4. שאינה דורשת השקעה פיזית גדולה של המטפל
81	19	100	5. שאינה דורשת רענון מתמיד של הידע שנרכש

נמצא קשר בין מספר ההיבטים שדורגו דירוג חיובי לבין מידת השימוש בשיטה (לוח 11). בקרב הבוגרים שדיווחו על שימוש רב בשיטה, יותר ממחצית ציינו שהשיטה חיובית בשלושה היבטים ויותר לעומת 32% מהמשתמשים מעט ו-17% מהלא משתמשים.

לוח 11: מספר ההיבטים של יישום השיטה שדורגו חיובית לפי מידת השימוש בשיטה (באחוזים)

מידת השימוש		סה"כ	היבטים שדורגו חיובית
מעט מאוד או בכלל לא	מעט		
100	100	100	סה"כ
83	68	46	עד 2 היבטים
17	32	54	3-5 היבטים

6. הערכת הבוגרים את קורס ההסמכה

הסקר בתן גם את ראיית הבוגרים את קורס ההסמכה. הבוגרים נתבקשו לדרג את שביעות הרצון שלהם מקורס ההסמכה בהיבטים האלה: דרך ההוראה, הרמה המקצועית של הקורס, הקישור בין החלק התאורטי למעשי ואיכות החומר הלימודי (לוח 12). מן הממצאים עולה כי כמעט כל הבוגרים הביעו שביעות רצון גבוהה בכל ההיבטים שנבדקו.

לוח 12: הערכת הבוגרים את איכות קורס ההסמכה (באחוזים)

אחוז הבוגרים שצינו				סה"כ	
לא כל כך שבע רצון	שבע רצון	מאוד שבע רצון	שבע רצון		
3	21	76	100	דרך ההוראה/ הלימוד בקורס	
1	16	83	100	הרמה המקצועית של הקורס	
4	35	61	100	הקישור שנעשה בקורס בין החלק התאורטי למעשי	
5	31	64	100	איכות החומר הלימודי שחולק למשתתפים במסגרת הקורס	

הבוגרים נתבקשו להעריך את היקף החומר שנלמד בקורס ואת היקף הזמן שיוחד לתרגול (לוח 13). מן הממצאים עולה כי יותר משליש הבוגרים (35%) העריכו שהיקף החומר היה רב מדי, ויותר מרבע (28%) סברו שהזמן שיוחד לתרגול היה מועט מדי.

לוח 13: הערכת הבוגרים את קורס ההסמכה לפי היבטים שונים (באחוזים)

אחוז הבוגרים		
100	היקף החומר בקורס	
62	מתאים	
35	רב מדי	
3	מועט מדי	
100	היקף הזמן שיוחד לתרגול במסגרת הקורס	
67	מתאים	
4	רב מדי	
28	מועט מדי	
100	הצעות/ המלצות לשינויים בקורס	
36	אין	
64	יש	
*100	פירוט ההצעות/ המלצות	
36	קורס אינטנסיבי פחות/ עמוס פחות/ מרוכז פחות/ פחות ברצף	
27	קורס יישומי יותר/ שיש בו יותר תרגול/ מעשי יותר	
8	קורס ממוקד יותר/ רלוונטי יותר למשתתפים	
8	רענון אחרי הקורס או קורס המשך	
8	יותר מוטוריקה עדינה/ יותר פוקוס על כף היד	
5	קורס נפרד לפיזיותרפיסטים ונפרד למרפאים בעיסוק	
3	לתרגם את החומר לעברית	
3	יותר תאוריה	
3	להדריך איך להשיג/ להכין ציוד	
2	לשפר את התנאים הפיזיים	
2	להכיר בקורס לגמול השתלמות	

*לכל אחד הייתה אפשרות לציין יותר מהצעה או המלצה אחת.

7. השתתפות בהשתלמויות בשיטה ועניין בהכשרה נוספת

הבוגרים נשאלו אם השתתפו בהשתלמויות בשיטת נוירו-יפרה מעבר לקורס ההסמכה, מה הם הנושאים שבהם השתלמו ובאיזו מידה תרמה להם ההשתלמות (לוח 14). יותר משליש מהבוגרים (36%) ציינו שהשתתפו בהשתלמות אחת לפחות. כמחציתם ציינו שההשתלמות התמקדה ברענון הידע, כשליש מהם (32%) השתתפו בהשתלמות למתקדמים. רוב הבוגרים שהשתתפו בהשתלמות (92%) ציינו שהיא "תרמה להם מאוד" או "תרמה".

הבוגרים נשאלו אם הם מעוניינים בהכשרה נוספת בשיטת נוירו-יפרה (לוח 14). רוב הבוגרים (77%) ציינו שכן. הם ציינו מגוון נושאים, והבולטים בהם היו מוטוריקה עדינה (43%), גף עליון (25%) ונושאים כלליים (21%).

לוח 14: דיווח הבוגרים על השתתפותם בהשתלמויות, העניין שלהם בהכשרה נוספת והחשיבות שהם מייחסים לליווי מקצועי לבוגרי הקורס (באחוזים)

אחוז הבוגרים	
100	השתתפו בהשתלמויות בשיטת נוירו-יפרה
64	לא
36	כן
*100	הנושא שבו השתלמו (מתוך משתתפי ההשתלמות)
50	הדרכה/ רענון
32	מתקדמים
16	כתף
11	פתרון בעיות
100	הערכת התרומה המקצועית של ההשתלמות (מתוך משתתפי ההשתלמות)
63	תרמה מאוד
29	תרמה
8	לא כל כך תרמה
100	יש להם עניין בהכשרה נוספת בשיטת נוירו-יפרה
23	לא
77	כן
*100	הנושא המבוקש להכשרה נוספת (מתוך המעוניינים בהכשרה נוספת)
34	מוטוריקה עדינה/ כף יד
25	גף עליון
21	כללי/ כל נושא/ כל הגוף/ רענון כללי/ מה שיש
13	קורס למתקדמים
10	כתף
8	שיפור ההליכה
5	גף תחתון
4	קורס למדריכים
100	הערכת החשיבות של הליווי המקצועי להתייעצות שוטפת לבוגרי הקורס
63	חשוב מאוד
32	חשוב
5	לא כל כך חשוב

*לכל אחד הייתה אפשרות לציין יותר מנושא אחד.

נמצא קשר בין השתתפות בהשתלמות לבין מידת השימוש בשיטה בחצי השנה שלפני הריאיון (לוח 15). הבוגרים שמשתמשים בשיטה הרבה מאוד או הרבה השתתפו בהשתלמות יותר מהמשתמשים בה מעט או בכלל לא (55%, 14% ו-16% בהתאמה). לא נמצא קשר בין השתתפות בהשתלמות לבין מחזור ההסמכה של הבוגר, מקצועו או הוותק שלו בתפקיד.

לוח 15: מידת השימוש של הבוגרים בשיטה, לפי השתתפותם בהשתלמות והעניין שיש להם בהכשרה נוספת (באחוזים)

מידת השימוש		הרבה מאוד או הרבה	סה"כ	
מעט מאוד או בכלל לא	מעט			
100	100	100	100	השתתפות בהשתלמות נוספת
16	14	55	36	כן
84	86	45	64	לא
100	100	100	100	עניין בהכשרה נוספת
16	72	100	77	כן
84	28	--	23	לא

מעניין לראות כי אם בוחנים את הקשר בין עניין בהכשרה נוספת לבין מידת השימוש בשיטה בחצי השנה שלפני הריאיון (לוח 15) נמצא כי כל הבוגרים שמשתמשים בשיטה הרבה או הרבה מאוד מעוניינים בהכשרה נוספת, וכך גם רוב המשתמשים בשיטה מעט (72%), לעומת רק 16% מקרב מי שאינם משתמשים בשיטה.

היבט נוסף של צורכי הבוגרים הוא הערכתם את מידת חשיבות הליווי המקצועי לצורך התייעצות שוטפת בהפעלת השיטה. מן הממצאים עולה כי כמעט כולם (94%) סברו שליווי כזה חשוב מאוד או חשוב להרחבה ולהעמקה של השימוש בשיטה (לוח 14).

8. סוגיות לדין

הממצאים מסקר הבוגרים של קורס ההסמכה בשיטת נוירו-יפרה מראים כי כמעט כל בוגרי קורס ההסמכה לשיטה משתמשים בשיטה במידה זו או אחרת בעבודתם הטיפולית וכי מחציתם משתמשים בה באינטנסיביות.

בצד השימוש בשיטה עולות מן הממצאים שתי סוגיות באשר להמשך ההכשרה בשיטה והטמעתה בקרב הבוגרים:

- ◆ האם יש מקום לבצע שינויים במתכונת של קורס ההסמכה בעקבות המלצות הבוגרים?
- ◆ מה הם סוגי התמיכה שיש לפתח בעבור הבוגרים כדי לסייע להם ביישום השיטה ובהרחבת השימוש בה?